

Utredning ungdomsråd

Sammanfattning

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har gett förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att etablera ett ungdomsråd. Som ett led i detta utredningsarbete, har förvaltningen anställt en lokalt förankrad medborgare för att genomföra en studie bland ungdomarna i stadsdelsområdet. Denna rapport är resultatet av den genomförda studien.

Resultatet visar att 42,2 procent av ungdomarna i studien anser att det finns ett behov av ungdomsråd och att det finns ett intresse för ett ungdomsråd i stadsdelen.

Samtliga intervjuade representanter från etablerade ungdomsråd och föreningen Sveriges Ungdomsråd var överens om att följande faktorer krävs för att etablera ett effektivt ungdomsråd:

- Kommunal finansiering i form av en budget för ett ungdomsråd samt en lokal
- En ungdomssamordnare med uppdrag i ungdomsrådet
- Att ungdomsrådet tillhör kommunen men bara om det råder under goda förhållanden.

Sammanfattningsvis så bedömer utredaren att det finns ett intresse för att starta ett ungdomsråd om man ställer frågan. Det bör finnas ett ekonomiskt stöd från stadsdelsnämnden som täcker kostnader för lokal, ungdomssamordnare samt ger utrymme för att bedriva verksamhet.

Innehåll

Sammanfattning	1
Inledning	3
<i>Syfte & problemställning</i>	3
<i>Forskningsöversikt</i>	3
<i>Definition</i>	3
<i>Metod och material</i>	4
<i>Fokusgrupper</i>	4
<i>Enkätfrågor</i>	4
<i>Individuella intervjuer</i>	5
<i>Avgränsningar</i>	5
<i>Problem</i>	5
Resultat	6
<i>Resultat av enkätundersökning</i>	6
<i>Resultat från fokusgrupper</i>	7
<i>Resultat från intervjuer</i>	8

Inledning

Syfte & problemställning

Studien ska utreda förutsättningarna för att etablera ett ungdomsråd, och resultatet kan i sin tur användas som underlag för framtida beslut i nämnden om ungdomsråd i Spånga-Tensta. Studien syftar till att utreda behovet av ett ungdomsråd hos ungdomar. Fokus i studien har varit på frågan om ungdomarna vill ha ett ungdomsråd i Spånga-Tensta stadsdel? Studien kommer inte att analysera om ett ungdomsråd verkligen främjar ungas inflytande eller om ett ungdomsråd är samhällsnyttig.

Utöver en kartläggning av behovet för ett ungdomsråd behövs en handlingsplan som visar hur det kan gå till om man vill skapa ett ungdomsråd i Spånga-Tensta. Syftet med ett ungdomsråd går i linje med Spånga-Tensta stadsdelsnämnds verksamhetsplan 2017 som anger nämndmålet ”Invånarna ska ha hög tillit och känna förtroende för stadsdelsförvaltningen” samt kommunfullmäktiges mål om ett demokratiskt hållbart Stockholm där invånarna har inflytande. Detta är en av aktiviteterna som förhoppningsvis skapar flera mötesplatser för att gynna ungdomars organisering.

Forskningsöversikt

Det saknas tidigare kommunala utredningar som har i sin central fråga att granska behovet av ett ungdomsråd i Spånga - Tensta stadsdel. Frågan har dock ställts till intervjupersoner tillhörande rapporten ”Framtiden med Spånga - Tensta stadsdel” från 2007 som granskade Spånga – Tenstas ungdomsråd, 1997 – 2007.

Ungdomarna som var engagerade i rådets verksamhet tyckte att behovet fanns, men att projektet var misslyckat. Viktigt att notera är att endast en minoritet av intervjudeltagarna fick chansen att svara på frågan.

Definition

Sveriges kommuner och landsting (SKL) definierar ett ungdomsråd som ”ett lokalt inflytandeforum för och av unga”. De arbetar för att påverka politiken så att det gynnar unga i sina områden. Men även kommun och stadsdel kan använda sig av ett ungdomsråd för att påverka beslut eller legitimera det.

Ungdomsråd är uppbyggda olika men de vanligaste formerna är:

- Alla unga i kommunen är anslutna
- Medlemmar väljs genom val i skolor
- Ungdomsrådet är öppen för intresserade

Även relationerna till ungdomsråd varierar. Vissa kan finnas direkt under kommunen och andra kan tillhöra speciella avdelningar som exempelvis barn- och fritidsförvaltning. Vissa kan även vara fristående som exempelvis Rinkeby – Kista ungdomsråd.

Metod och material

För att kartlägga ungas behov av ett ungdomsråd så används kvalitativa och kvantitativa metoder för att få en bred och djup kartläggning av målgruppen. Målgruppen, som består av högstadies- och gymnasieelever, är 13–17 år med anledning av att den är överrepresenterad i ungdomsråd.¹

Intervjuer med civilsamhället och ungdomsrådsrepresentanter görs med anledning av att skapa en generell uppfattning över hur ett ungdomsråd ska se ut för att uppfylla sina mål.

Utredningens material består av enkäter och intervjuer med elever, ungdomsrådsamordnare och representanter från Sveriges ungdomsråd.

Fokusgrupper

I studien var avsikten att använda fokusgrupper i fyra kommunala högstadieskolor samt två gymnasieskolor. Varje fokusgrupp skulle bestå av 10 elever från olika klasser och årskurser samt en gemensam gruppledare för samtliga fokusgrupper som under skoltid besöker och intervjuar eleverna. Avsikten var att hålla intervjuer med minst tre fokusgrupper annars riskerades ett för tunt underlag. Det var även viktigt att det var en homogen och representativ ”främlingsgrupp” alltså att de saknade en relation till varandra vilket kommer att bli svårt och uppnå då vissa skolor som har för få elever och det resulterar i en klass per årskurs. Gruppledarens relation till deltagarna kan riskera att påverka validiteten och reliabilitet, ett exempel är Hjulsta skolan som gruppledaren har varit fritidsledare på.

Frågorna till fokusgrupperna grundar sig i samma frågor som enkäten men med en fördjupning.

Teknik och metod bestämdes med hjälp av litteratur.^{2, 3 & 4}

Enkätfrågor

Enkäten skickades till alla privata, förutom Ellen Key, och

¹ SKL:s Faktablad september 2008, Ungdomsråd

² Fokusgruppen – en systematiserad gruppintervju, jamstall.nu

³ KLOSS AkUT Frågeguide för fokusgrupper hösten 2015

⁴ Fokusgrupper som kvalitativ datainsamlingsmetod, Ingrid Hylander

kommunala högstadie- gymnasieskolors ledning. Ledningen på aktuell skola ansvarade sedan för att sprida enkäten till eleverna. Frågorna som ställdes till eleverna är delvis generella frågor så som kön, ålder och boende men även kännedom om vår politiska nämnd och intresset för ett ungdomsråd. För att underlätta datainsamling och analys av enkätsvar så användes ES-Maker som förenklade arbetet.

Datorenkäten bestod av obligatoriska frågor så svarsfrekvensen är 100 procent, men eleverna hade också chans att svara på frågorna i pappersformat. Det resulterade i 7 stycken bortfall av enkätsvar.

Enkäten är formad efter tips och råd från litteratur.^{5&6}

Individuella intervjuer

Intervjuerna med ungdomsrådrepresentanter och representanter från Sveriges ungdomsråd var individuellt anpassade. Ena mötet kunde alltså skilja sig från det andra men vissa frågor var gemensamma för alla deltagare. Syftet med intervjuer är att få en generell uppfattning över hur ett ungdomsråd borde se ut.

Avgränsningar

Studien genomfördes under två månader. Det innebar att utredaren endast i begränsad omfattning kunde besöka de platser i vår stadsdel som ungdomarna spenderar majoriteten av sin tid på. Även om syftet med studien var att kartlägga stadsdelens ungdomars behov för ett ungdomsråd, så avgränsades möjligheten att kartlägga behovet hos de elever som bor i området men som studerar i skolor utanför vår stadsdel. Utredningen omfattade heller inte besök hos lokala föreningar och privata skolor i Spånga-Tensta. Intervjuer med ungdomar under deras fritid har inte genomförts, utan samtliga intervjuer är genomförda under skoltid.

Problem

Av sammanlagt åtta högstadie- gymnasieskolor så var det bara fyra skolor som bjöd in förvaltningen för att skapa fokusgrupper. Sundbyskolan spred enkäten och information om fokusgrupper men eleverna svarade inte på enkäten eller dök upp när utredaren fanns på plats för fokusgruppen. I Hjulstaskolan bjöds förvaltningen in att delta på ett elevrådsmöte, men det fanns inte tid avsatt för att hålla fokusgrupper. Elevrådet erbjöd utredare att observera och presentera studien. Ledningen delade inte ut enkäten till eleverna. I Tensta gymnasium bjöds förvaltningen in att hålla fokusgrupper

⁵ Hur ser en bra enkät ut? Av Ingrid Bertram

⁶ Kvantitativ metod – enkäter, tabeller och figurer. Av Marta Axner

samt delade ut enkäter men det var få elever i skolan samt att språkhinder försvårade arbetet. Det var även för få elever som kom för att delta i fokusgrupper. Enbacksskolan genererade majoriteten av det underlag som ligger till grund för resultatet. Lärarens och skolledningens engagemang för studien påverkade arbetet med eleverna i Enbacksskolan positivt. Mot bakgrund av bortfallet, så vilar studiens resultat på färre deltagare än vad som var förväntat.

Resultat

Resultat av enkätundersökning

Enkäten skickades till skolorna i stadsdelsområdet. Totalt 116 enkäter besvarades, 47,4 procent av respondenterna är tjejer, 45,7 procent är killar, 2,6 procent valde alternativet annat och 4,3 procent avstod från att välja ett alternativ. Majoriteten av svar är från åldersgruppen 13–15 år, 84,5 procent, jämfört med åldersgruppen 16–17 år som uppgick till 8,6 procent. Majoritet av respondenterna bor i Tensta och samtliga studerar i Tensta-Hjulsta. Bara sju respondenter bor i Solhem och Flysta.

Majoriteten av respondenterna, 92,2 procent, har kännedom om att det finns ett elevråd på deras skola. Endast 15,5 procent av respondenterna är själva elevrådsrepresentanter. På frågan om föreningsmedlemskap så svarade 77,6 procent att de inte är medlemmar i någon förening. I de fall respondenten var medlem i en förening, 15,5 procent, var den populäraste typen av förening livsstilsförening (idrottsförening, studentförening, kulturförening).

På frågan om man känner till olika politiska beslut som fattas i Spånga-Tensta så svarade 19,8 procent ja.

Namn	Antal	%
Ja	23	19,8
Nej	93	80,2
Total	116	100

På frågan man tycker att man har möjlighet att påverka politiska beslut i Spånga – Tensta så svarade 64,7 procent nej.

Namn	Antal	%
Ja	41	35,3
Nej	75	64,7

Namn	Antal	%
Total	116	100

På frågan om det finns intresse att påverka politiska beslut i Spånga – Tensta så svarade 38,8 procent ja.

Namn	Antal	%
Ja	45	38,8
Nej	71	61,2
Total	116	100

På frågan om det finns intresse att vara med i ett ungdomsråd i Spånga - Tensta svarade 42,2 procent ja.

Namn	Antal	%
Ja	49	42,2
Nej	67	57,8
Total	116	100

När respondenterna fick chansen att välja typ av frågor som skulle vara intressanta att presentera i ett ungdomsråd så valde majoriteten, 43,1 procent fritidsfrågor.

Namn	Antal	%
Evenemangfrågor	25	21,6
Fritidsfrågor	50	43,1
Kollektivtrafikfrågor	7	6
Säkerhetsfrågor	33	28,4
Annat, skriv gärna.	28	24,1
Total	143	123,3

Resultat från fokusgrupper

Följande resultat är från Enbacksskolan och innehåller tankar och åsikter från totalt 10 elever. Eleverna delades upp i grupper, från årskurs sju till nio, och bestod av sex tjejer och fyra killar. Av dessa tio var tre medlemmar i elevrådet.

Samtliga i gruppen har kännedom om elevrådet och majoriteten upplever att ett elevråd är viktigt. Grupperna diskuterade elevrådets effektivitet och var överens om att, trots det långsamma arbetet, så påverkar elevrådet skolan positivt.

Majoriteten av eleverna i gruppen har en vag bild av de olika beslut som fattas i Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Eleverna gör inte egna aktiva försök till att söka efter beslut utan får information genom vänner och familj, media, informationstavlor och på platser som påverkas av fattade beslut. Ett exempel som eleverna tog upp är nedläggningen av Tensta tandvård som de fick kännedom om genom andrahandsinformation.

Vad gäller uppfattningen om möjligheten att kunna påverka politiska beslut i Spånga – Tensta varierade svaren mellan deltagarna i gruppen. Eleverna i årskurs sju tycker att de har möjligheten att påverka eftersom de bor i ett demokratiskt land, men faktorer som ålder och fördomar kan göra det svårare att påverka politiska beslut. Även eleverna i årskurs åtta eleverna tyckte att de kan påverka men det beror på hur bra argument det är och att du vet vem du ska kontakta. Eleverna i årskurs nio handlade det mer om eget intresse och om de uppfattar en särskild fråga eller beslut som viktig. Sammanfattningsvis kan man påstå att majoriteten av gruppen känner att de kan påverka politiska beslut i Spånga-Tensta och att det finns ett intresse av att påverka politiska beslut.

Eleverna i samtliga fokusgrupper är intresserade av medlemskap i ett ungdomsråd, men vissa menade att det är en fråga om prioritering och tid. Eleverna anser att säkerhetsfrågor och samhällsfrågor är de viktigaste frågorna för ett ungdomsråd.

Resultat från intervjuer

Intervjuer av representanter för Farstas ungdomsråd, Skärholmens ungdomsråd, f.d. organisations utvecklare för Sveriges ungdomsråd(SU), vice ordförande för Sveriges ungdomsråd och verksamhetschefen för Sveriges ungdomsråd genomfördes under studien.

Frågor som rörde finansiering, ungdomssamordnare och tillhörighet till stadsdelen/kommunen var respondenternas åsikter samstämmiga.

Finansiering anses som en av de faktorer som krävs för att få till ett fungerande ungdomsråd. Stödet ska komma i form av en budget och användas för att möjliggöra ungdomsrådets framtida projekt. Dock menade Farstas ungdomsrådsrepresentant att stödet ska begränsas,

ju äldre medlemmarna är. Utöver offentlig finansiering är ett ungdomsråd också i behov av en lokal där de kan bedriva sin verksamhet. Vice ordförande för Sveriges ungdomsråd förklarade även att Skärholmens ungdomsråds framgång är delvis beroende av tillgång till lokal och en egen budget.

Samtliga intervjupersoner uttryckte ungdomssamordarens värde. Funktionen gör det enklare för ungdomsrådet att hantera all byråkrati och hålla igång engagemanget. Ungdomssamordnaren ska ha någon form av anknytning till ungdomarna i området och ha ett uppriktigt intresse för ungdomar. Vissa menar att det viktiga inte ligger i vem arbetsgivaren är men att tjänstemän och politiker har förtroende för det uppdrag som ungdomssamordnaren har. Andra säger att en anställning under stadsdelen/kommunen är en fördel eftersom det innebär tillgång till resurser och nätverk. Om ett ungdomsråd saknar tillgång till en ungdomssamordnare, är det viktigt att låta medlemmarna i ungdomsrådet gå ledarutbildning.

Frågan om ungdomsrådets tillhörighet, privat eller offentlig, så menar de intervjuade att ett ungdomsråd borde vara under offentlig kontroll men inte om det råder dåligt samarbete. Chansen för ungdomsrådet att bli en remissinsats är även högre om man tillhör offentlig förvaltning. Det är även enklare att få finansiellt stöd än om man som förening söker föreningsbidrag.

Slutsats

Sammanfattningsvis så bedömer utredaren att det finns ett intresse för att starta ett ungdomsråd om man ställer frågan. Det bör finnas ett ekonomiskt stöd från stadsdelsnämnden som täcker kostnader för lokal, ungdomssamordnare samt ger utrymme för att bedriva verksamhet.